

Rozpoznawanie kompetencji międzykulturowych

Co wskazuje, że jestem międzykulturowo kompetentny?

The Pestalozzi Programme
European Wergeland Centre
Intercultural Cities Programme

For further reading

Council of Europe (2008), White paper on intercultural dialogue: “living together as equals in dignity”

UNESCO (2007), *UNESCO Guidelines on intercultural education*, Paris.

European Commission (2007) on *a European agenda for culture in a globalizing world (Communication from the commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions)*

Co wskazuje, że jestem międzykulturowo kompetentny ?

Bycie kompetentnym w kwestii międzykulturowości jest uznawane od wielu lat jako istotny czynnik pokojowego współistnienia w zróżnicowanym świecie. Liczne dokumenty i rekomendacje międzynarodowych organizacji takie jak np. *Biała księga o międzykulturowym dialogu* (Rada Europy, 2008), akcentują tę potrzebę bardzo wyraźnie. Międzykulturowa kompetencja jest kluczową kompetencją, nad którą każda jednostka powinna pracować dla rozwoju i utrzymania zrównoważonego rozwoju społeczeństw demokratycznych. Prezentowane poniżej narzędzie ma na celu wspierać w drodze do głębszego zrozumienia siebie w kontekście różnorodności.

Główne elementy, które tworzą międzykulturowe kompetencje to postawy, umiejętności i wiedza. Są one przedstawione w formie stwierdzeń opisujących obserwowalne zachowanie, które może być związane z konkretnymi aspektami poszczególnych elementów. Oczywiście, elementy te są ze sobą wewnętrznie połączone gdyż wiedza, którą posiadamy o świecie i o ludzkich interakcjach, jak również nastawienie do nich, mogą tylko być uwidocznione i obserwowalne poprzez nasze zachowanie. Co więcej, rozwój umiejętności i nabywanie wiedzy mogą tylko zwiększyć międzykulturowe kompetencje, jeśli mamy właściwe nastawienie i potrafimy korzystać z wiedzy i umiejętności. Dlatego też opisane na liście wskaźników postawy są uznawane za ważniejsze niż aspekt umiejętności i wiedzy. Ze względu na dużo ważniejsze znaczenie postaw, komponenty związane z postawami przewyższają liczebnie komponenty związane z umiejętnościami i wiedzą.

Obecne narzędzie zostało stworzone przez grupę 30 nauczycieli, dyrektorów szkół i ekspertów z całej Europy podczas trzydniowych Think Tank. Wykorzystano bogate doświadczenia uczestników oraz rezultaty ostatnich badań i prac prowadzonych nad projektem wewnątrz Rady Europy oraz innych międzynarodowych organizacji. Praca była prowadzona w ramach Programu Pestalozzi oraz projektu Międzykulturowe Miasta. Programy te są koordynowane przez Radę Europy oraz Europejskie Centrum Wergeland. Narzędzie zostało przetestowane przez 50 nauczycieli i dyrektorów w 14 państwach, a następnie zostało dopracowane z uwzględnieniem bogatej informacji zwrotnej otrzymanej podczas okresu testowania.

Co wskazuje na to, że jesteś międzykulturowo kompetentny? Narzędzie zostało stworzone, aby pomóc spojrzeć na siebie, na swoje międzykulturowe kompetencje i rozpoznać swoje mocne strony jak również obszary, które wymagają dalszego rozwoju. Mając 20 lub 30 minut wolnego czasu, usiądź wygodnie i pomyśl o liście wskaźników opisujących Twoje obserwowalne zachowanie. Pomyśl o sobie w kontekście otaczających Cię osób, osób które są blisko lub trochę dalej, osób z różnych społeczno-kulturowych, regionalnych, społeczno-ekonomicznych czy też lingwistycznych środowisk. Pomyśl o międzykulturowych spotkaniach, w których uczestniczyłeś lub o jakichkolwiek sytuacjach związanych z innymi ludźmi. Spróbuj sobie przypomnieć jak się czułeś, co widziałeś i co robiłeś, a następnie zaznacz odpowiednie stwierdzenie. Możesz używać tego narzędzia sam lub możesz go wypróbować razem z kolegami, w zespole. Kiedy skończysz, będzie to prawdopodobnie czas na refleksję o działaniach, które możesz przedsięwziąć dla własnego rozwoju. Możesz powrócić do tego zadania w dowolnym czasie i wykonać je jeszcze raz - w całości lub częściowo, aby zobaczyć co się zmieniło.

Mamy nadzieję, że prezentowane narzędzie przyniesie wiele korzyści i satysfakcji w procesie uczenia się.

Postawy

1.nigdy 2. rzadko 3.czasem 4. często 5. zawsze	1	2	3	4	5
1 Szacunek					
<i>Okazuję szacunek innej osobie jako równej istocie ludzkiej.</i>					
<i>Stwarzam warunki innym, aby mogli wyrazić siebie, słucham i reaguję na ich argumenty</i>					
<i>Unikam oceniania innych na podstawie efektów pierwszego wrażenia</i>					
2 Tolerancja niejednoznaczności					
<i>Jestem gotowy chwilowo pominąć moje wartości i normy</i>					
<i>Wykazuję cierpliwość w konfrontacji z czymś co jest nieznanne lub obce</i>					
<i>Wchodzę w interakcje pozytywnie, bez pewności co inni myślą bądź czują</i>					
<i>Jestem świadomy faktu, że mój sposób myślenia i działania determinują wartości i normy</i>					
3 Otwartość i ciekawość					
<i>Wykazuję przyjazne zainteresowanie ludźmi i rzeczami, które napotykam</i>					
<i>Wykorzystuję pojawiające się okoliczności ,aby poznać nowych ludzi.</i>					
<i>Pytam innych o ich poglądy i działania</i>					
4 Empatia					
<i>Jestem gotowy zwracać uwagę na uczucia innych ludzi</i>					
<i>Daję do zrozumienia, że potrafię zrozumieć uczucia innych ludzi</i>					
5 Samoświadomość					
<i>Daję odczuć, że swobodnie mówię o swoich wadach i zaletach</i>					
<i>Akceptuję fakt, że mogę popełniać błędy</i>					
<i>Biorę odpowiedzialność za swoje błędy</i>					
<i>Proszę innych o pomoc kiedy jej potrzebuję</i>					
<i>Dostosowuję swoje zachowanie kiedy czuję, że może być pomocne</i>					
6 Pewność siebie przy podejmowaniu wyzwań					
<i>Pokazuję, że nie boję się nie zgodzić z innymi</i>					
<i>Sugeruję alternatywne sposoby postrzegania rzeczy lub ich wykonywania</i>					
<i>Daję odczuć, że akceptuję kiedy ktoś stawia mi wyzwania</i>					

Umiejętności

1.nigdy 2. rzadko 3.czasem 4. często 5. zawsze	1	2	3	4	5
1 Interakcje					
<i>Słucham z uwagą innych ludzi</i>					
<i>Upewniam się, że mój komunikat jest zrozumiały w taki sposób w jaki go zamierzam przekazać</i>					
<i>Zachęcam ludzi, aby wyrażali swoje potrzeby i opinie.</i>					
<i>Reaguję wspierająco na emocje , które widzę wokół siebie</i>					
<i>Szukam i wyjaśniam wspólne potrzeby i oczekiwania</i>					
2 Różne perspektywy					
<i>Poszukuję informacji w różnych źródłach</i>					
<i>Tłumaczę moje myśli i działania uwzględniając różne punkty widzenia</i>					
<i>Wyrażam mój punkt widzenia w odniesieniu zarówno do sprzecznych jak i uzupełniających się zdań</i>					
<i>Wykorzystuję moją wyobraźnię , aby prezentować różne punkty widzenia</i>					

1.nigdy 2. rzadko 3.czasem 4. często 5. zawsze	1	2	3	4	5
3 Krytyczne myślenie					
<i>Korzystam z wszystkich dostępnych informacji i analitycznych umiejętności, aby zweryfikować swoje interpretacje</i>					
<i>Kwestionuję interpretacje proponowane przez innych w tym autorytety bądź źródła autorytatywne.</i>					
<i>Proponuję różne sposoby interpretowania pomysłów oraz działań ludzi</i>					
<i>Podaję jasne argumenty, aby wytłumaczyć myśli i wybory</i>					

4 Rozwiązywanie problemów i współpraca					
<i>Rozpoznaję sprawy i problemy, które muszą być rozwiązane</i>					
<i>Proponuję różne perspektywy dla rozwiązania problemu</i>					
<i>Inicjuję próby rozwiązania problemu</i>					
<i>Wspieram próby innych ludzi aby rozwiązać problem</i>					
<i>Aktywnie szukam rozwiązania razem z innymi ludźmi których to dotyczy</i>					
<i>Staram się, aby inni czuli się dobrze w grupie, kiedy trzeba zmierzyć się z problemem</i>					

5 Zdolność rozwoju					
<i>Wykorzystuję nowe rzeczy i sytuacje</i>					
<i>Rozmyślam i analizuję moje motywacje, potrzeby i cele</i>					
<i>Weryfikuję metody w świetle nowego poglądu na sprawy</i>					

Wiedza

1.nigdy 2. rzadko 3.czasem 4. często 5. zawsze	1	2	3	4	5
1 Wiedza o interakcji					
<i>Biorę pod uwagę zarówno werbalną jak i niewerbalną komunikację</i>					
<i>Wykazuję świadomość, że słowa i język ciała mogą mieć różne znaczenia w różnych kontekstach</i>					
<i>Wyrażam się w sposób jasny, aby uniknąć nieporozumień</i>					
<i>Odnoszę się do wpływu relacji siłowych w interakcji</i>					
<i>Pokazuję, że rozumiem, że różne formy interakcji mają odmienne cele i zasady</i>					

2 Wiedza o społecznych praktykach					
<i>Wykazuję świadomość faktu, że inni ludzie mogą myśleć, zachowywać się i czuć odmiennie</i>					
<i>Aktywnie analizuję przyczyny różnych zachowań i reakcji</i>					

3 Wiedza na temat roli społecznych i politycznych instytucji					
<i>Rozpoznaję społeczne i polityczne konsekwencje różnorodności</i>					
<i>Zwracam się do odpowiednich społecznych, kulturowych czy politycznych instytucji ,kiedy potrzebuję informacji lub wsparcia.</i>					
<i>Inicjuję działanie z odpowiednią grupą społecznych lub politycznych instytucji kiedy pojawia się problem</i>					

4 Wiedza dotycząca światopoglądu i wyznań					
<i>Uznaję, że kwestie duchowe i egzystencjonalne są ważnymi aspektami życia</i>					
<i>Uznaję różnice w światopoglądach i systemach wartości kiedy wchodzi w interakcje</i>					
<i>Poznaję inne wyznania i światopoglądy przez aktywne odkrywanie</i>					
<i>Wykazuję zrozumienie faktu, że światopoglądy i wyznania, które ludzie utrzymują, zmieniają się</i>					
<i>Uznaję, że światopogląd i system wartości wpływają ,ale nie determinują tożsamości osoby lub grupy</i>					

A teraz? Gdzie jestem? W którą stronę mam iść?